

Dôvodová správa

Poslanci mestského zastupiteľstva v Seredi Erik Štefanek a Ľubomír Švorc predkladajú na rokovanie mestského zastupiteľstva v Seredi (ďalej len „MsZ“) v súlade s § 4 ods. 1, ods. 3 písm. n), § 6 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a § 53 ods. 2 zákona č. 58/2014 Z. z. o výbušninách, výbušných predmetoch a munícii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov návrh Všeobecne záväzného nariadenia mesta Sered' (ďalej VZN) o zákaze používania pyrotechnických výrobkov na území mesta Sered'.

*Zákaz sa vzťahuje na používanie pyrotechnických výrobkov kategórie F2 a F3, ktorými sú petardy, zábleskové petardy, batérie petárd, batérie petárd s externou oporou, batérie zábleskových petárd, batérie zábleskových petárd s externou oporou, výmetnice, míny, rímske sviece, rakety obsahujúce pyrotechnickú jednotku, **ktorej hlavným efektom je hluk**, a kombinácie obsahujúce ako prvok petardy alebo zábleskové petardy.*

Celoročný zákaz používania tejto pyrotechniky produkujúcej hluk predkladáme na základe širokého a dlhodobého verejného záujmu a z dôvodu ochrany verejného zdravia a poriadku. Tieto pyrotechnické výrobky sú práve tými, ktoré majú najviac negatívnych vplyvov na ľudí, zvieratá, prírodu a spôsobujú najväčšie škody na súkromnom a verejnom majetku.

Uvádzame stručné zhrnutie dokázateľne škodlivých vplyvov, najmä vybraných kategórií zábavnej pyrotechniky, ktoré sú predmetom zákazu používania v navrhovanom VZN:

a) poškodenie a ohrozenie fyzického a duševného zdravia ľudí - najmä pri neodbornej manipulácii s pyrotechnickými výrobkami dochádza k vážnym úrazom s dočasnými, alebo trvalými následkami na zdraví (kardiovaskulárne a respiračné problémy spôsobené zvýšenou koncentráciou rôznych pevných častíc, oxidu siričitého a oxidu dusičitého, ale aj ťažkých kovov). Náhodné, teda neočakávané použitie extrémne hlučnej zábavnej pyrotechniky, navyše so svetelným efektom pôsobí negatívne na starších ľudí, deti, citlivých ľudí, ľudí s poruchami duševného zdravia, mentálne hendikepovaných ľudí a autistov, ktorým spôsobuje enormný stres a s ním spojené ťažké duševné stavy, následne nepredvídateľné konanie, dezorientáciu, ktoré môžu mať za následok vážne poškodenie zdravia, až smrť. U ľudí predstavuje najväčšie riziko zábavná pyrotechnika najmä vtedy, ak sa v ich bezprostrednej blízkosti, alebo bližšom okruhu použijú hlučné pyrotechnické výrobky, ktoré človek nečaká, čo sa v praxi deje pravidelne a často už priebehu decembra, ďaleko pred posledným dňom v roku a pokračuje na mnohých miestach až do konca januára, alebo sa používajú pyrotechnické výrobky na rôzne typy osláv, bez povolenia obce, teda nečakane v priebehu roka.

b) poškodenie súkromného a verejného majetku - v prípade súkromného majetku ide najmä o autá, domy, byty, strechy domov a obytných budov, záhrady, hospodárske budovy, atď., pri verejnom majetku sú to najčastejšie odpadkové koše, kde z pyrotechnického odpadu dochádza k požiarom, a tým často nenahraditeľným škodám na tomto majetku, v prípade požiarov obydlí aj na zdraví a živote ľudí a zvierat, ktoré žijú v spoločnej domácnosti s človekom.

c) poškodenie a ohrozenie fyzického a duševného zdravia zvierat - spoločenských, hospodárskych zvierat a zvierat chovaných v zajatí, ktoré sa v strese dezorientované stávajú obeťami dopravných nehôd, vážnych úrazov s dočasným, alebo trvalým poškodením zdravia, resp. umierajú, alebo sa zatúlajú a nevedia sa vrátiť domov, čím ich majitelia strácajú verných spoločníkov, alebo vzácne plemeno s vysokou hodnotou, a pod., vrátane voľne žijúcich živočíchov, pretože napr. ohňostroj nepredstavuje nebezpečenstvo len pre zvieratá, ktoré žijú alebo sa pohybujú v exponovanej oblasti, ale vzduchom sa toxický prach šíri aj na vzdialenejšie miesta, hluk z výbuchov môže u vtáctva spôsobiť tachykardiu až smrť, kvôli výraznému stresu, ktorý im pyrotechnika spôsobuje, opustia dočasne, alebo natrvalo miesta, kde hniezdia a už sa nedokážu do nich vrátiť, ich mláďatá tak ostávajú opustené a hynú, dezorientácia a stres spôsobuje tiež nalietavanie vtákov do budov, vrážajú do protihlukových stien, kde sa vážne zrania, až uhynú. U všetkých zvierat existuje tiež riziko olizania, alebo požratia zvyškov po použitej pyrotechnike, ktoré obsahujú toxické zložky, napríklad rôzne kovy a spôsobia otravu. Zvieratá, ktoré sa ocitnú v blízkosti vybuchujúcej pyrotechniky sú vystavené riziku popálenín, poškodenia očí a sluchu. Zábavná pyrotechnika sa kvôli svetelným efektom používa počas tmy, čím sa znásobuje vizuálny efekt, na ktorý nie sú zvieratá pripravené a zvyknuté.

Dôsledky, ktoré použitie pyrotechniky spôsobuje na zvieratách možno s určitou klasifikovať ako týranie zvierat. V zmysle ustanovení zákona č. 39/2007 Z. z. Zákon o veterinárnej starostlivosti (§22, ods. 2) „zakazuje sa týranie zvieratá, ktorým je každé konanie okrem zdravotného a schváleného postupového dôvodu, ktorým sa (písm. a) spôsobí zvieratú trvalé alebo dlhodobé poškodenie zdravia, (písm. j) použitím podnetu, predmetu, alebo pomôcky, ktoré vyvolávajú bolesť, spôsobujú klinicky zjavné poranenie, alebo klinicky preukázateľné negatívne zmeny v činnosti nervovej sústavy, alebo iných orgánových sústav zvieratá“.

d) výrazné, často nezvratné narúšanie medzil'udských vzťahov - medzi odporcami a fanúškami zábavnej pyrotechniky sa najmä koncom roka vyostruje komunikácia a nezriedka dochádza až k fyzickému násiliu, čo veľmi negatívne ovplyvňuje medzil'udské vzťahy v komunitách, predovšetkým v obciach, kde je napr. väčší počet chovateľov spoločenských a hospodárskych zvierat, ktorým záleží na zvieratách a preto im logicky prekáža používanie extrémne hlučnej zábavnej pyrotechniky kvôli samotným zvieratám, ale aj vlastnej bezpečnosti, keď sa o tieto zvieratá starajú, alebo sa im do dvorov, záhrad, na strechy domov a hospodárskych budov dostáva odpad z pyrotechnických výrobkov a majú vážne obavy o svoj majetok z dôvodu možného požiaru, poškodenia, a pod.

e) nežiaduce účinky a výrazné znečistenie životného prostredia - zlúčeniny, ktoré vznikajú pri použití pyrotechnických výrobkov sa dostávajú na zemský povrch, aj prostredníctvom napadnutého snehu a po jeho následnom roztopení do pôdy, podzemnej vody a riek. Tieto chemické zlúčeniny (napr. oxid bárnatý alebo hydroxid bárnatý) sú vysoko toxické a zároveň rozpustné vo vode, pričom narúšajú pH okolia, rozrušujú pôdu a život vo vodnom ekosystéme. Týmto spôsobom môžu vstupovať do potravinových reťazcov. Znečistené ovzdušie po použití pyrotechniky môže byť pre človeka dokonca spojené aj s demenciou, kognitívnymi poruchami alebo prispieva k celkovému zhoršeniu iných ochorení.

Zároveň je potrebné uviesť, že dňom 2.1.2024 vstúpi do platnosti novela zákona č. 58/2014 Z. z. o výbušninách, výbušných predmetoch a munícii v znení neskorších predpisov a zákon č.372/1990 Zb o priestupkoch v znení neskorších predpisov, ktorá zavádza obdobný zákaz používania pyrotechnických výrobkov kategórie F2 a F3, ktorých hlavným efektom je hluk

a zároveň v mestách a obciach predpokladá existenciu VZN o zákaze používania pyrotechnických výrobkov.